

EIROPAS CENTRĀLĀ BANKA
BANKU UZRAUDZĪBA

VUM brošūra par SREP metodoloģiju

[2015. gada izdevums – sekos aktualizēta 2016. gada versija]

Vienlīdzīgi nosacījumi. Augsti uzraudzības standarti. Droša riska novērtēšana

- ✓ **Vienlīdzīgi nosacījumi.** Nozīmīgo kredītiestāžu uzraudzības pārbaudes un novērtēšanas process (SREP) **pirmo reizi** īstenots saskaņā ar:
  - **vienotu metodoloģiju**
  - **vienotu lēmumu pieņemšanas procesu**, ļaujot veikt savstarpēju salīdzināšanu un plaša mēroga transversālu analīzi

- ✓ **Augsti uzraudzības standarti**
  - Ievēro **EBI Pamatnostādnes par SREP** un piemēro VUM izmantoto labāko praksi saskaņā ar **starptautisko institūciju** ieteikumiem
  - **Proporcionalitāte, elastīgums un pastāvīga pilnveidošana**
  - **Lēmumi par uzraudzību – ne tikai papildu kapitāla pietiekamības prasības, bet arī papildu pasākumi** atbilstoši banku specifiskajām problēmām

- ✓ **Droša riska novērtēšana**
  - **Kvantitatīvo un kvalitatīvo elementu apvienošana**
  - **Vispārīgs iestāžu dzīvotspējas novērtējums**, ņemot vērā to konkrētos apstākļus
  - **Nākotnes perspektīva**

Saturs

1. SREP. Juridiskais pamats
2. SREP. Pārskats
3. SREP. Metodoloģija
4. SREP. Rezultāts
5. SREP. Pašreizējais stāvoklis

VUM metodoloģija īsteno Savienības tiesību aktus, EBI Pamatnostādnes un labāko uzraudzības praksi

CRD IV 97. pants par SREP

... kompetentās iestādes pārbauda plānus, stratēģijas, procesus un mehānismus, kurus iestādes īsteno, un novērtē:

- (a) riskus, kuriem iestādes ir vai varētu tikt pakļautas;*
- (b) riskus, ko kāda iestāde rada finanšu sistēmai;*
- (c) riskus, kas atklājas stresa testos, ņemot vērā iestādes darbību būtību, mērogu un sarežģītību.*

RTS, ITS un EBI Pamatnostādnes

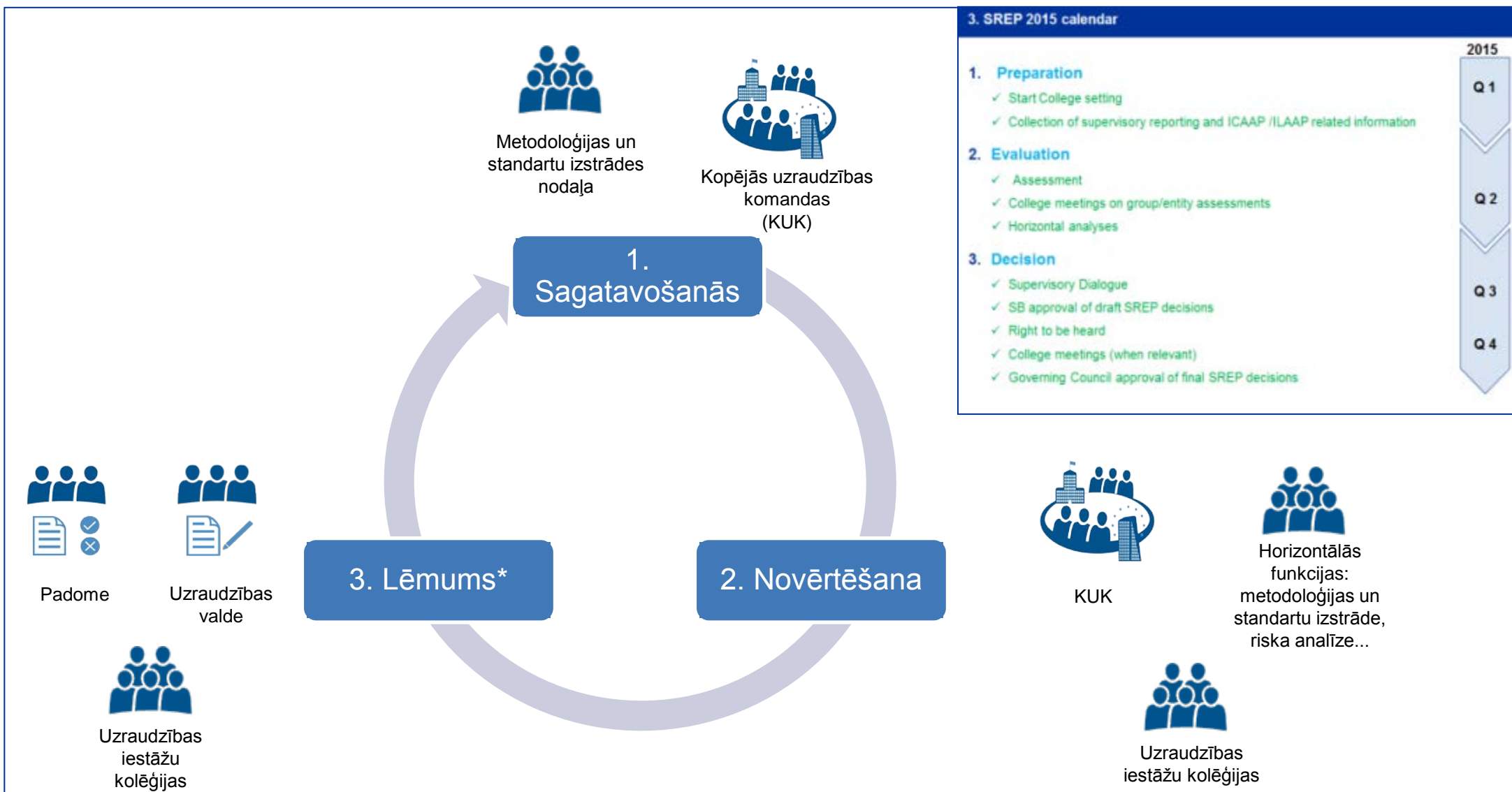
- *Īstenošanas tehniskie standarti (ITS) par kopīgajiem lēmumiem attiecībā uz prudenciālajām prasībām*
- *Regulatīvi tehniskie standarti (RTS) un ITS par uzraudzības iestāžu kolēģiju darbību*
- *2014. gada 19. decembra Pamatnostādnes par kopīgām procedūrām un metodoloģiju attiecībā uz SREP (EBA/GL/2014/13)*

BBUK un FSP principi

ECB un 19 valstu uzraudzības darbinieki kopīgi sagatavoja SREP lēmumus VUM nozīmīgajām iestādēm, pirmo reizi izmantojot kopīgu procesu

• *Piezīme. Lēmuma galīgā versija tiek sagatavota pēc viedokļu uzklauššanas procedūras un Padomes iebildumu neesamības.*

Pamatā esošā infrastruktūra izveidota mazāk nekā gada laikā

- Kopīga integrēta IT sistēma
- Nodrošināta informācijas aprite starp visiem uzraudzības darbiniekiem
- Banku datu kvalitātes kontroles divi līmeņi: VKI un ECB
- VKI un ECB resursu pilnīga izmantošana
- Metodoloģijas padziļināta pārbaude reālajos apstākļos 2014. gada 2. pusgadā–2015. gada 1. ceturksnī

SREP tiek vadīts kā būtisks projekts

- Kopīga plānošana
- Koordinē augstākā līmeņa vadība
- Projekta vadību, metodoloģijas izstrādi un horizontālo atbilstību nodrošina ECB Mikrolīmeņa uzraudzības IV ģenerāldirektorāts
- Pilnībā izmanto ECB un VKI profesionālās zināšanas, īpaši metodoloģijas izstrādē, izmantojot tematiskus darbseminārus un konkrētiem jautājumiem veltītas jautājumu un atbilžu sesijas, ko vada Mikrolīmeņa uzraudzības IV ģenerāldirektorāts

- ➔ Īstenošana pilnībā atbilda plānam
- ➔ Pabeigta SREP IT sistēma

Radīta no atsevišķiem blokiem atbilstoši EBI Pamatnostādņem

SREP metodoloģijas īss izklāsts – četri pamatelementi

1. Uzņēmējdarbības modeļa novērtējums

Uzņēmējdarbības dzīvotspēja un ilgtspējība

2. Pārvaldības un risku vadības novērtējums

Pārvaldības un risku pārvaldības pietiekamība

3. Kapitāla risku novērtējums

Kategorijas: piemēram, kredītrisks, tirgus risks, darbības risks un IRRBB

4. Likviditātes un finansējuma risku novērtējums

Kategorijas: īstermiņa likviditātes risks, finansējuma ilgtspējība

Vispārējs SREP novērtējums – vispārīga pieeja
→ Vērtējums + pamatojums/galvenie secinājumi

SREP lēmums

Kvantitatīvi kapitāla pasākumi

Kvantitatīvi likviditātes pasākumi

Citi uzraudzības pasākumi

Iekļaujas uzraudzības pārbaudes programmā (SEP)

Visos četros SREP elementos ievērota kopīga loģika, nodrošinot drošu riska novērtēšanu

Nepārtraukta riska novērtējuma trīs posmi katram no četriem elementiem

1. posms Datu vākšana	2. posms Automātiskā bāzes vērtējuma (anchoring) punkti	3. posms Uzraudzības lēmums
Galvenie avoti: • ceturkšņa ITS • STE ziņojumi	<ul style="list-style-type: none"> • Riska līmeņa vērtējums punktos • Formāla riska kontroles atbilstības pārbaude 	Korekcijas, kuru pamatā ir papildu faktori un ņemtas vērā banku konkrētos apstākļus un sarežģītību

Riska līmenis (RL) pret riska kontroli (RK)

	1. Uzņēmējdarbības modelis	2. Iekšējā pārvaldība un riska pārvaldība	3. Kapitāla risku novērtējums	4. Likviditātes risku novērtējums
RL	✓	n.p.	✓	✓
RK	n.p.	✓	✓	✓

 Kombinētais punktu skaits (RL+RK)

n.p. – netiek piemērots

Uzraudzības pasākumu intensitāti nosaka, balstoties uz bankas riska profilu un lielumu.

Ierobežots lēmums

- Mērena elastība četru ballu skalā, kur 2. posma punktu skaitu var uzlabot par vienu līmeni un pasliktināt par diviem līmeņiem, pamatojoties uz uzraudzības lēmumu
- Tiek nodrošināts pareizais līdzsvars starp
  - kopējo procesu, nodrošinot konsekventu vērtējumu visām VUM bankām un nosakot bāzes punktu,
  - un nepieciešamo uzraudzības lēmumu, lai ņemtu vērā iestādes konkrētos apstākļus un sarežģītību.
- Korekcijas piemērojamas abos virzienos, un KUK tās pilnībā dokumentē integrētajā IT sistēmā
- Ierobežota lēmuma neievērošana parasti nav atļauta
- KUK **faktiski** izmanto ierobežotus lēmumus **visām** riska kategorijām **abos virzienos** – gan uzlabojot, gan pasliktinot 2. posma vērtējumu

Ierobežota lēmuma darbība

		3. posma punkti			
		1.	2.	3.	4.
2. posma punkti	1.				
	2.				
	3.				
	4.				

■ 3. posmā iespējamie punkti
■ 3. posmā neiespējamie punkti

Uzņēmējdarbības modelis

- Galveno jomu noteikšana (piemēram, galvenās aktivitātes)
- Uzņēmējdarbības vides novērtējums
- Nākotnes stratēģijas un finanšu plānu analīze
- Uzņēmējdarbības modeļa novērtējums:
  - dzīvotspēja (1 gada laikā)
  - ilgtspējība (3 gadu laikā)
  - ilgtspējība cikla laikā (vairāk nekā 3 gadi)
- Galveno problēmjaudājumu novērtējums

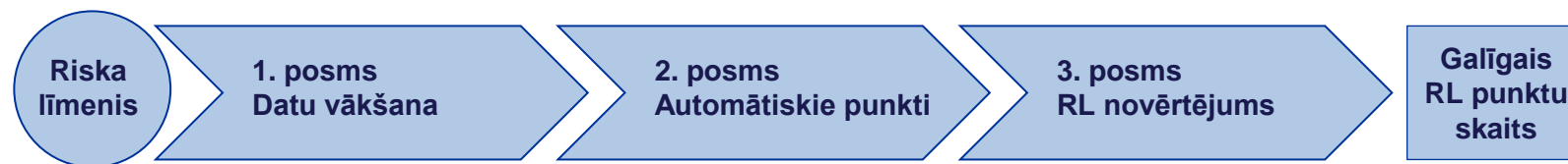
Konstatēto uzņēmējdarbības modeļu piemēri

- Vērtspapīru kontu turētājs
- Banka, kas izsniedz diversificētus kredītus
- Banka, kas izsniedz kredītus privātpersonām
- Maza universāla banka
- Banka, kas izsniedz specializētus kredītus
- Universāla banka

Saskaņā ar EBI
Pamatnostādnēm par SREP,
55.–57. punkts

Uzņēmējdarbības modelis

1. posms

- Informācijas vākšana un darbības jomu būtiskuma noteikšana

2. posms

- Automātiskā bāzes vērtējuma punkti, kas balstās uz rādītājiem, piemēram, aktīvu atdevi, ienākumu attiecību...

3. posms

- Visaptveroša analīze
- Izmanto, lai koriģētu 2. posmā noteikto punktu skaitu, ņemot vērā bankas konkrētos apstākļus

Iekšējā pārvaldība un riska pārvaldība

- Iekšējās pārvaldības sistēma (t.sk., galvenās kontroles funkcijas, piemēram, risku pārvaldība, iekšējais audits, darbības atbilstības kontrole)
- Risku pārvaldības sistēma un riska kultūra
- Riska infrastruktūra, iekšējie dati un pārskatu sniegšana
- Atalgojuma politika un prakse

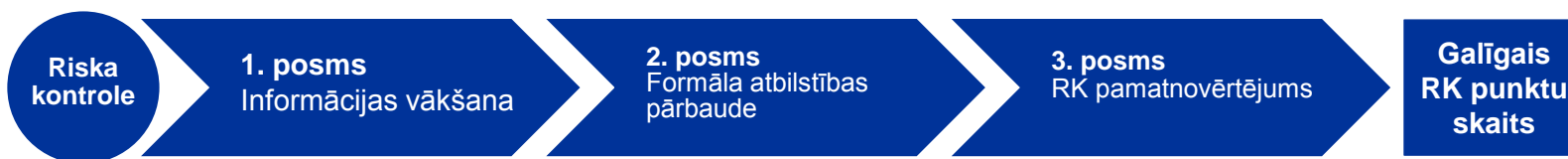
Divi galveno jautājumi piemēri

- Vai pastāv hierarhiski un funkcionāli nošķirta darbības atbilstības kontroles funkcija, kas darbojas neatkarīgi no jebkādiem ar uzņēmējdarbību saistītiem pienākumiem?
- Vai ieviesti mehānismi, lai nodrošinātu, ka augstākā vadība spēj laikus rīkoties, lai efektīvi pārvaldītu un, ja nepieciešams, mazinātu būtiskus nelabvēlīgus riska darījumus, īpaši, ja tie sasniedz vai pārsniedz paziņojumā apstiprināto vēlmi uzņemt riskus vai riska limitus?

Saskaņā ar EBI
Pamatnostādnēm par SREP,
81.–82. punkts

Iekšējā pārvaldība un riska pārvaldība

1. posms

- **Informācijas vākšana, piemēram, veicot iekšējās pārvaldības tematisku pārskatīšanu**

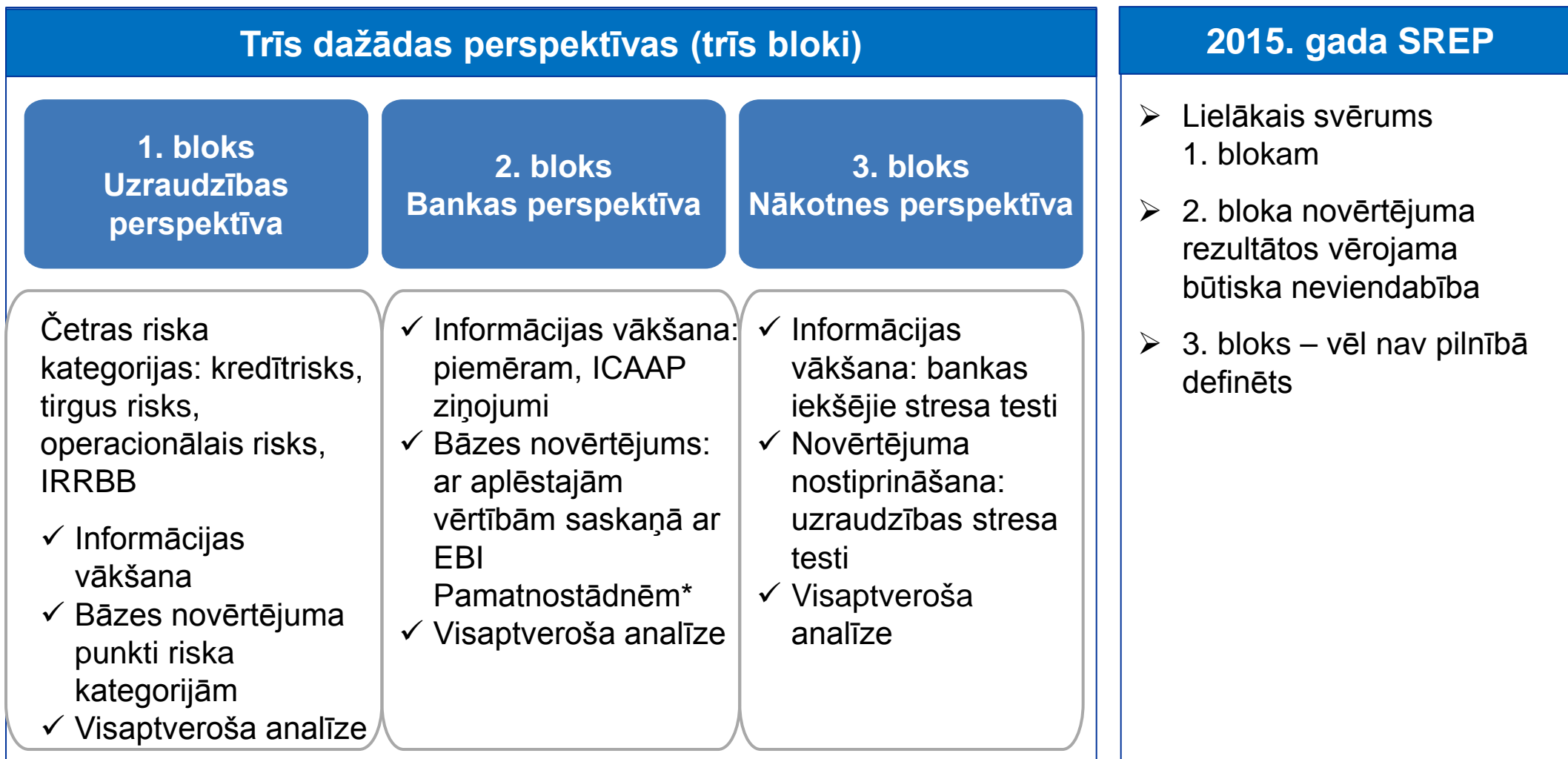
2. posms

- **Pārbaudīt atbilstību CRD noteikumiem**
- **Veikt specifisku analīzi, piemēram, attiecībā uz:**
  - organizatorisko struktūru;
  - iekšējo auditu;
  - atbilstību;
  - atbildību;
  - vēlmi uzņemt risku;
  - riska infrastruktūru;
  - pārskatu sniegšanu...

3. posms

- **Visaptveroša analīze**
- **Izmanto, lai koriģētu 2. posma pārbaudi, ņemot vērā bankas konkrētos apstākļus**

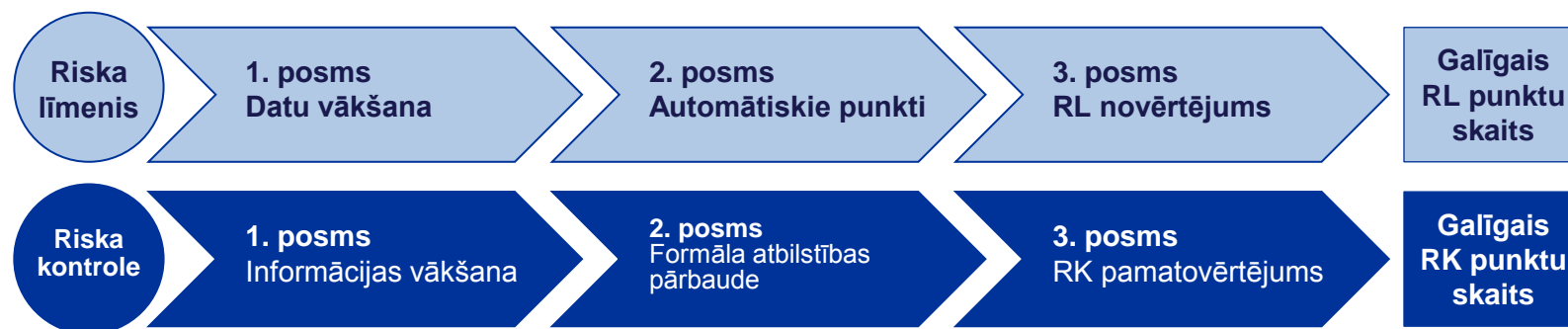
Kapitāla riski

Saskaņā ar EBI Pamatnostādnēm par SREP

VUM aplēstās vērtības ievieš EBI Pamatnostādnēs par SREP noteikto uzraudzības standartu jēdzienu (335. punkts)

Kapitāla riski – 1. bloks

➔ Attiecīga riska faktora dziļa analīze: kredītrisks (piemērs)

1. posms	2. posms	3. posms
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Riska līmenis: <ul style="list-style-type: none"> • Iepriekš definētu rādītāju apakškopa (aprēķina, balstoties uz ITS un STE datiem) ➤ Riska kontrole: <ul style="list-style-type: none"> • Informācijas vākšana 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Riska līmenis: <ul style="list-style-type: none"> • Automātiskie punkti, ko piešķir, pamatojoties uz dažādiem rādītājiem, piemēram: <ul style="list-style-type: none"> • kvalitāte (piemēram, ienākumus nenesošo aizdevumu attiecība) • segums (piemēram, noteikumi) ➤ Riska kontrole: <ul style="list-style-type: none"> • Atbilstības pārbaudes attiecībā uz iekšējo pārvaldību, vēlmi uzņemt riskus, risku vadību un iekšējo auditu, īpaši attiecībā uz kredītrisku 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Riska līmenis: <ul style="list-style-type: none"> • Visaptveroša analīze, piemēram: <ul style="list-style-type: none"> • pašreizējā riska pozīcija un tendence • nākotnes perspektīva • salīdzinājums ar citām iestādēm • Dažādu apakškategoriju padziļināta analīze, piemēram: <ul style="list-style-type: none"> • nefinanšu sabiedrību korporatīvie kredītportfeļi vai • mājsaimniecību kredītportfeļi ➤ Riska kontrole: <ul style="list-style-type: none"> • Padziļināta analīze, īpaši rīkojot tikšanās ar banku par konkrētiem jautājumiem

Kapitāla riski – 2. bloks

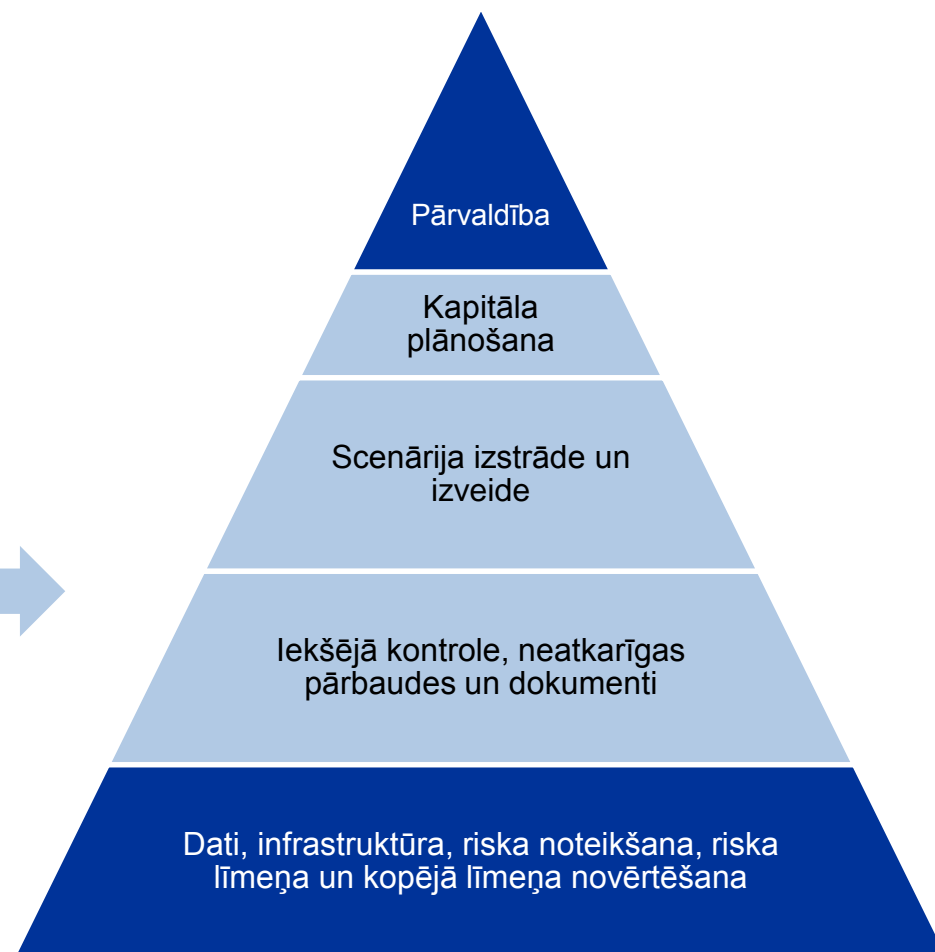
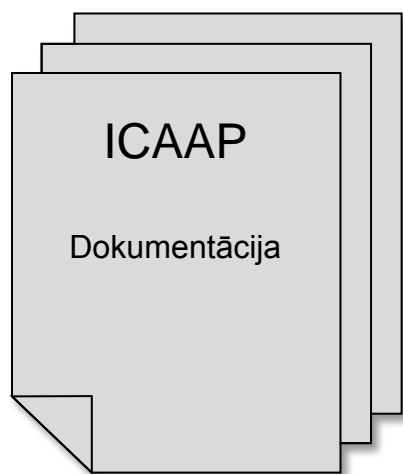
- ICAAP uzticamības novērtējums
- Saskaņā ar 08.01.2016. publicētajiem ICAAP gaidāmajiem rezultātiem KUK
  - novērtē visa procesa uzticamību – *kvalitatīvais novērtējums*
  - pārbauda ICAAP rādītājus ar VUM aplēstajām vērtībām – *kvantitatīvais novērtējums*
  - sagatavo 2. bloka novērtējumu, ko izmanto kopējā kapitāla pietiekamības novērtējumā

ECB ICAAP gaidāmie rezultāti

- EBI vadlīniju projektā aprakstītais saturs jāpagatavo līdz 2016. gada aprīļa beigām (atsauces datums – 2015. gada 31. decembris)
- Iekšējie dokumenti kopā ar "lasītāju rokasgrāmatu"
- Riska datu veidne
- 1. pīlāra un ICAAP datu saskaņošana
- Vadības struktūras parakstīti secinājumi kapitāla pietiekamības apliecinājuma formā, pamatojot ar ICAAP rezultātiem

ICAAP – kvalitatīvs novērtējums

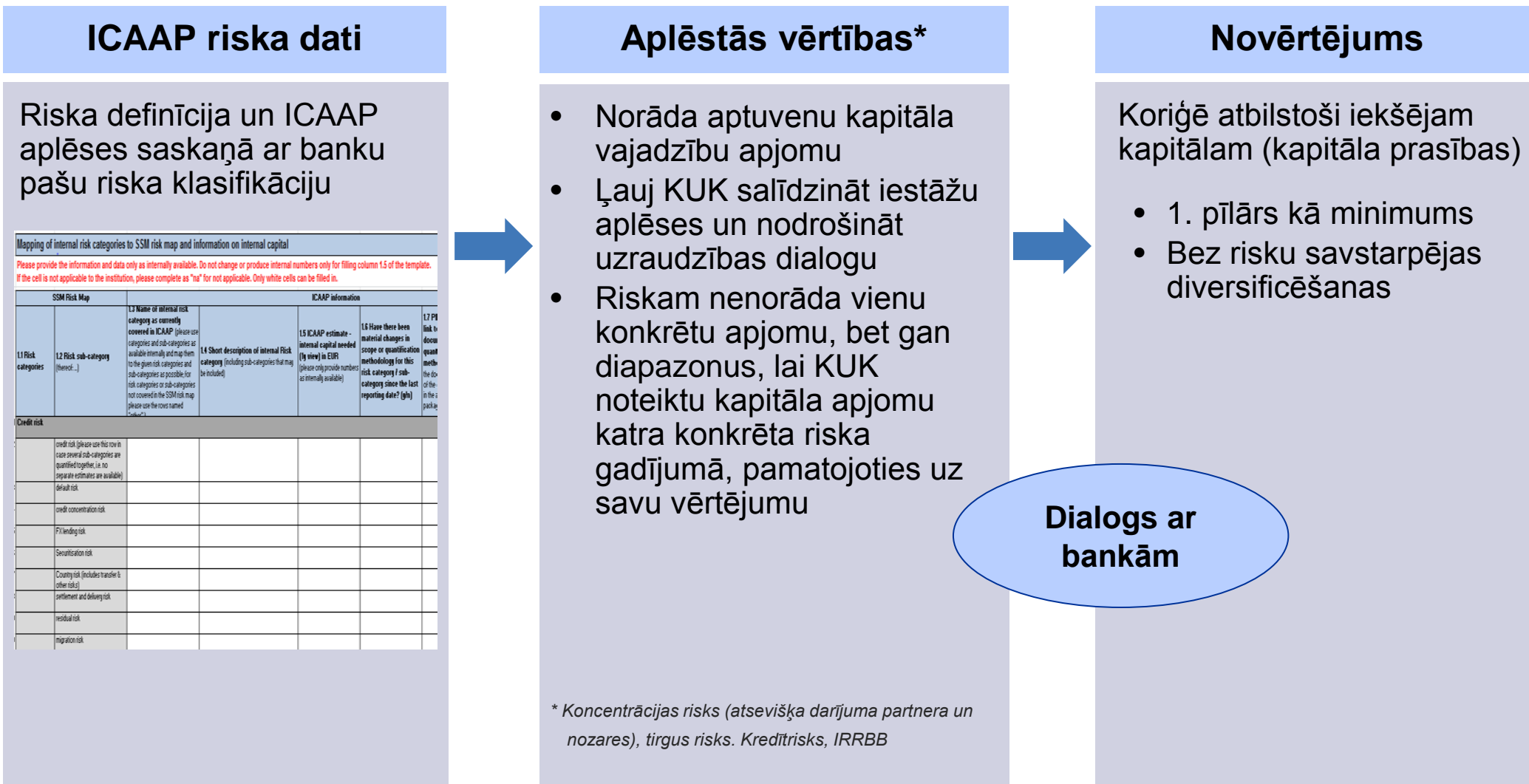
Bankas iekšējie dokumenti (saskaņā ar EBI PN)

Sagrupējot saskaņā ar EBI VL struktūru, lai atvieglotu KUK pieeju bankas iekšējai informācijai

KUK novērtējums

→ **Vai ICAAP ir uzticams? (jā/nē)**

ICAAP – kvantitatīvs novērtējums

Kapitāla riski – 3. bloks

- Nākotnes perspektīva
- 2016. gadā tiek plānots īstenot divus liela mēroga stresa testus

Rādītāji	EBI stresa tests visas ES mērogā	SREP stresa tests
Darbības joma	<ul style="list-style-type: none"> • 38 VUM nozīmīgās iestādes	<ul style="list-style-type: none"> • Pārējās nozīmīgās iestādes* <i>*Iespējami izņēmumi – notiek sagatavošanas darbi</i>
Laika plānojums	<ul style="list-style-type: none"> • Stresa testa sākums: 2016. gada februāra beigās • Publicēšana: 2016. gada 3. ceturkšņa sākums	<ul style="list-style-type: none"> • Pamatā saskaņots ar EBI stresa testu

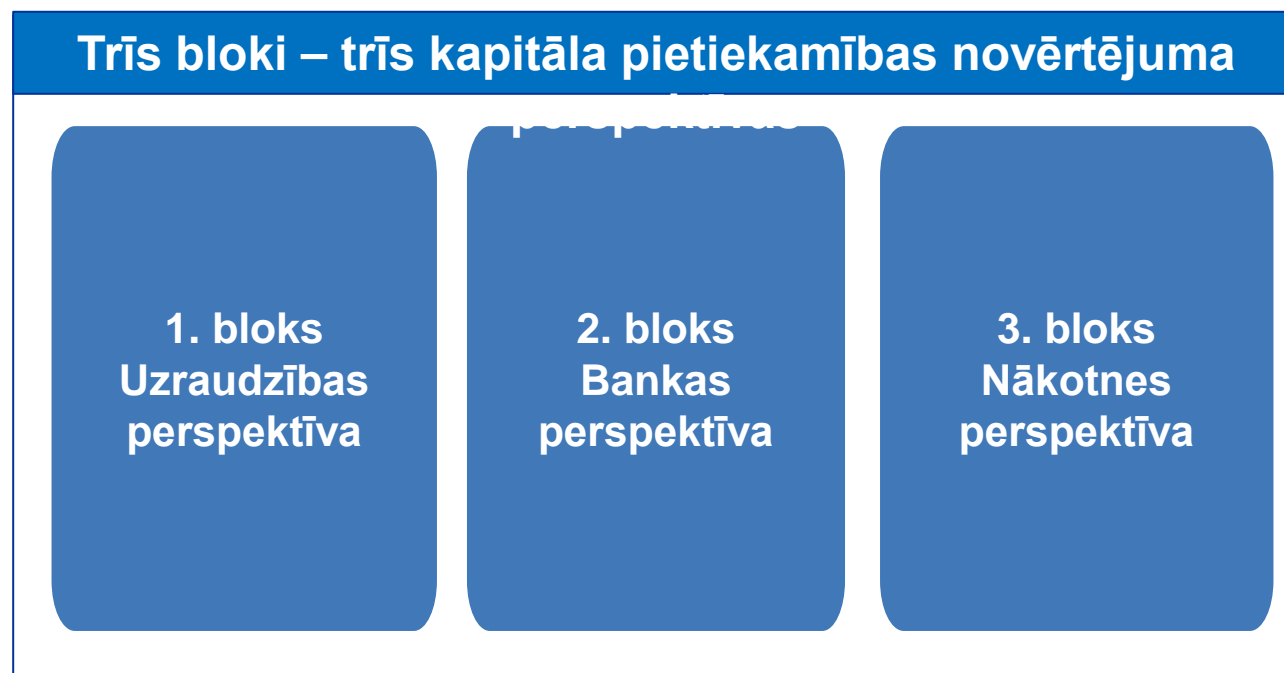

Abu stresa testu rezultāti tiks izmantoti SREP

3.4.6. SREP. Metodoloģija – 3. elements – kapitāla pietiekamība

Kapitāla pietiekamības risks no dažādām perspektīvām

- Kad kopējā uzraudzības komanda novērtējusi visus **trīs blokus**, tā gūst priekšstatu par iestādes kapitāla vajadzībām no **trim dažādiem aspektiem, kas cits citu papildina**.
- Tā var aplūkot šīs kapitāla vajadzības salīdzinājumā ar attiecīgās iestādes kapitāla kvantitāti un kvalitāti un kapitāla piesaistes plāniem nākotnē.

Likviditātes riski

Trīs dažādas perspektīvas (trīs bloki)

1. bloks Uzraudzības perspektīva

- ✓ Īstermiņa likviditāte, finansējuma ilgtspēja
- ✓ Informācijas vākšana
- ✓ Īstermiņa likviditātes un finansējuma ilgtspējas risku bāzes vērtējuma punkti
- ✓ Visaptveroša analīze

2. bloks Bankas perspektīva

- ✓ Informācijas vākšana: piemēram, ILAAP ziņojumi
- ✓ Bāzes vērtējums: iestādes iekšējo aplēšu pārbaude
- ✓ Visaptveroša analīze: piemēram, ILAAP uzticamība

3. bloks Nākotnes perspektīva

- ✓ Informācijas vākšana: bankas iekšējie stresa testi
- ✓ Bāzes vērtējums: uzraudzības stresa testi
- ✓ Uzraudzības stresa testu rezultātu un bankas iekšējo stresa testu novērtēšana

2015. gada SREP

- ✓ Lielākais svērums 1. blokam
- ✓ 2. bloks – vēl nav pilnībā definēts
- ✓ 3. bloks – vēl nav pilnībā definēts

Saskaņā ar EBI Pamatnostādnēm par SREP, 370.–373. punkts

Likviditātes riski – 1. bloks

➔ Attiecīga riska faktora dziļā analīze: **Īstermiņa likviditāte** (piemērs)

1. posms	2. posms	3. posms
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Riska līmenis: <ul style="list-style-type: none"> • Iepriekš definētu rādītāju apakškopa (balstoties uz ITS un STE datiem) ➤ Riska kontrole: <ul style="list-style-type: none"> • Informācijas vākšana 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Riska līmenis: <ul style="list-style-type: none"> • Automātiskie punkti, ko piešķir, pamatojoties uz vairākiem rādītājiem, piem.: <ul style="list-style-type: none"> • likviditātes seguma koeficientu • Īstermiņa finansējuma un kopējā finansējuma attiecību ➤ Riska kontrole: <ul style="list-style-type: none"> • Atbilstības pārbaudes par iekšējo pārvaldību, vēlmi uzņemt riskus, risku vadību un iekšējo auditu 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Riska līmenis: <ul style="list-style-type: none"> • Padziļināta analīze: <ul style="list-style-type: none"> • Īstermiņa tirgus dalībnieku finansējuma risks • dienas ietvaros veikto darījumu risks • likviditātes rezervju kvalitāte • strukturāla finansējuma neatbilstība ➤ Riska kontrole: <ul style="list-style-type: none"> • Padziļināta analīze, īpaši rīkojot tikšanās ar banku par konkrētiem jautājumiem

3.5.2. SREP. Metodoloģija – 4. elements, 2. un 3. bloks (1/2)

Likviditātes riski – 2. un 3. bloks

- ILAAP uzticamības novērtējums
- Saskaņā ar 08.01.2016. publicētajiem ILAAP gaidāmajiem rezultātiem, KUK
  - novērtē visa procesa uzticamību – *kvalitatīvais novērtējums*
  - pārbauda ILAAP vajadzības un stresa testu pieņēmumus pēc VUM aplēstajām vērtībām – *kvantitatīvais novērtējums*
  - sagatavo 2. un 3. bloka novērtējumu, ko izmanto kopējā likviditātes pietiekamības novērtējumā

ECB banku uzraudzība: VUM 2016. gada prioritātes (kopsavilkums)

Likviditāte

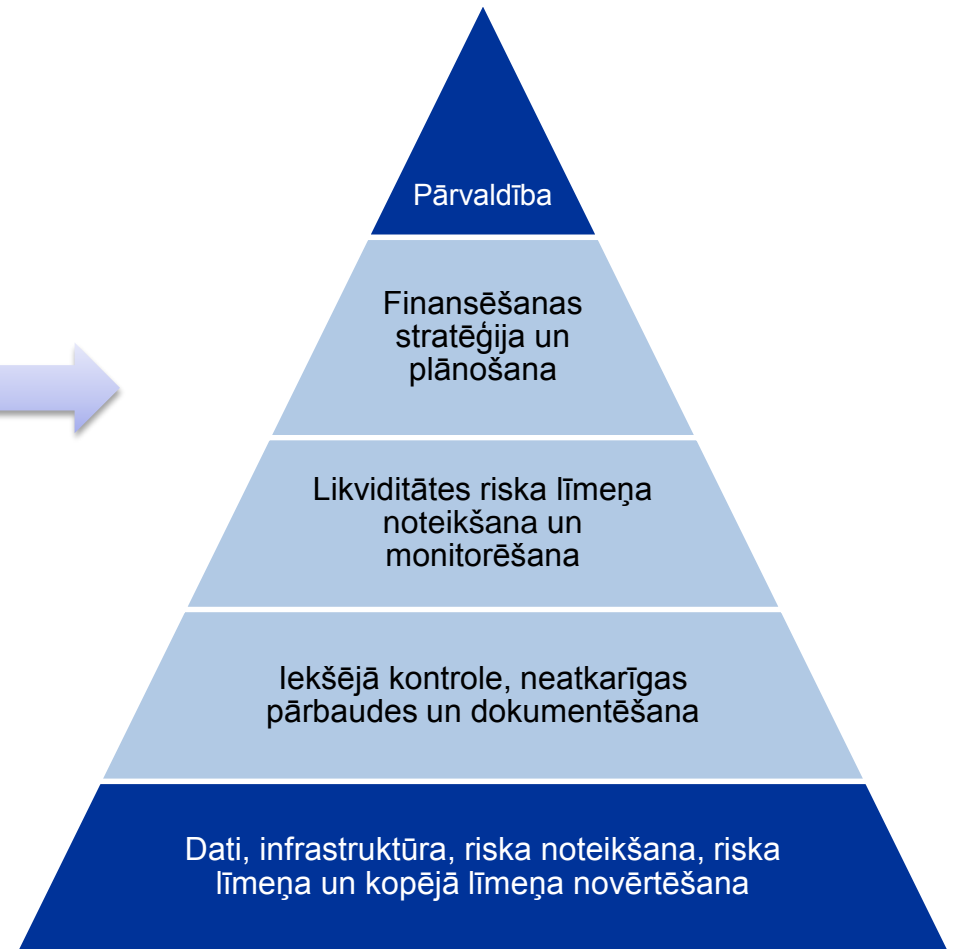
2015. gadā īstenotais uzraudzības pārbaudes un novērtējuma process atklāja, ka vairāku banku drošas likviditātes riska pārvaldības rezultāti joprojām pilnībā neatbilst gaidītajiem. Tāpēc VUM pievērsīs uzmanību banku iekšējā likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesa atbilstībai (ILAAP). Tiks rūpīgi pārbaudīts, ko bankas paveikušas, lai ieviestu un uzturētu stabilu likviditātes un finansējuma riska vadības sistēmu gan uzņēmuma normālas darbības, gan spriedzes situācijās.

ECB ILAAP gaidāmie rezultāti

- Saturs atbilstoši EBI vadlīniju projektam līdz 2016. gada aprīļa beigām (atsauces datums – iepriekšējā gada beigas)
- Iekšējie dokumenti kopā ar "lasītāju rokasgrāmatu"
- Pašnovērtējums
- Vadības struktūras parakstīti secinājumi likviditātes pietiekamības apliecinājuma formā, pamatojot ar ILAAP rezultātiem

3.5.2. SREP. Metodoloģija – 4. elements, 2. un 3. bloks (2/2)

ILAAP – kvalitatīvs novērtējums

KUK novērtējums

→ Vai ILAAP ir uzticams? (jā/nē)

Bankas iekšējie dokumenti (saskaņā ar EBI VL)

Sagrupējot saskaņā ar EBI VL struktūru, lai atvieglotu KUK pieeju bankas iekšējai informācijai

Kopējais SREP novērtējums (plašāks skatījums)

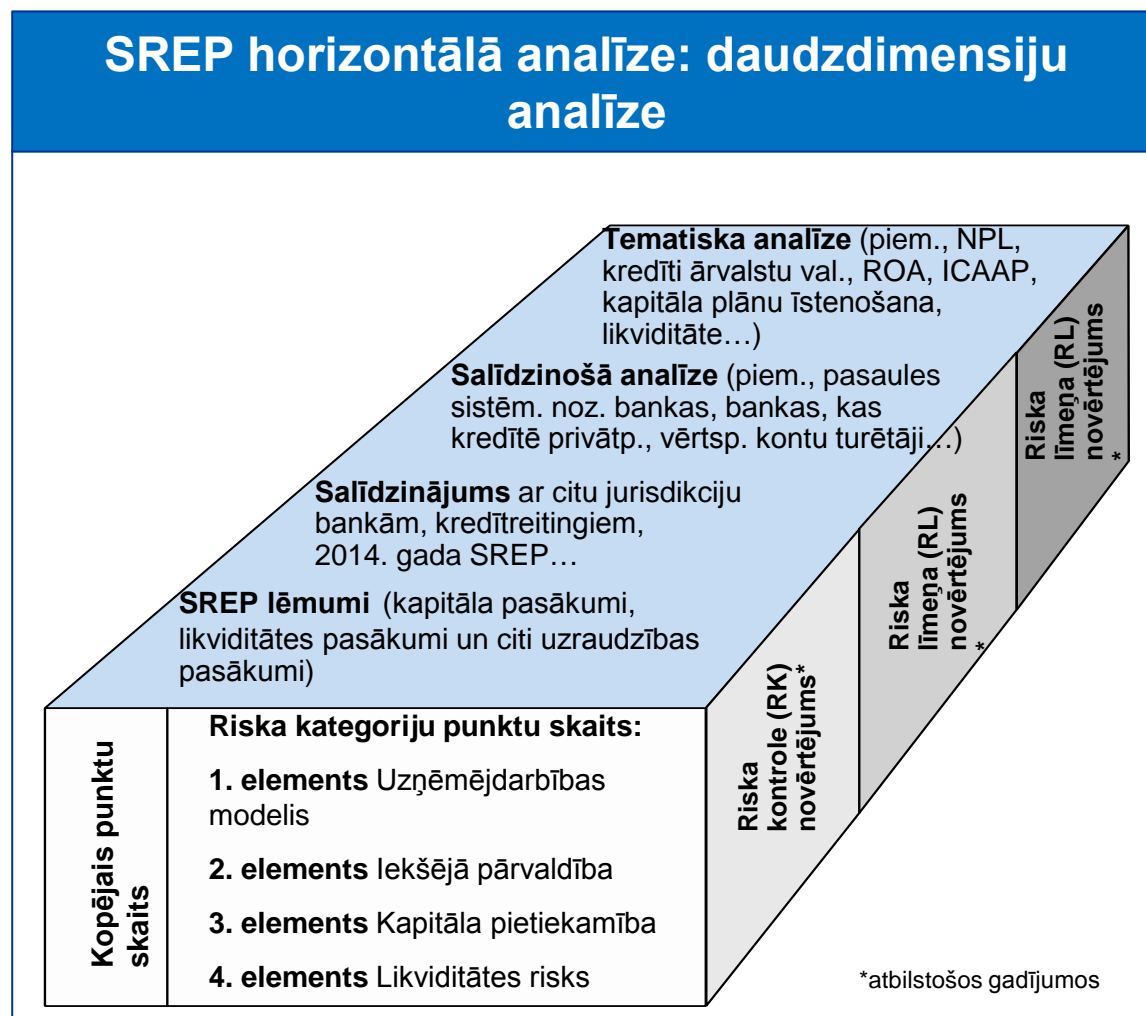
- Sniedz kopainu par iestādes riska profilu:
  - Tā balstās uz visu četru elementu novērtējumu (nevis vienkārši summu)
  - Šie četri SREP elementi sākuma posmā uzskatāmi par vienlīdz nozīmīgiem.
- Tiek ņemti vērā šādi aspekti:
  - iestādes kapitāla/likviditātes plāni, lai nodrošinātu stabilu virzību uz pilnīgu CRD IV/CRR īstenošanu,
  - salīdzinājums ar citām iestādēm,
  - makrovide, kurā iestāde darbojas.

Saskaņā ar EBI SREP vadlīnijām (13. tabula, 170. un 171. lpp.), kopējais SREP punktu skaits atspoguļo uzraudzības iestādes vispārējo novērtējumu par iestādes dzīvotspēju: augstāks punktu skaits atspoguļo lielāku risku iestādes dzīvotspējai, ko nosaka viena vai vairākas tās riska profila īpatnības, t.sk. uzņēmējdarbības modelis, iekšējās pārvaldības sistēma un atsevišķie riski, kas apdraud tās maksātspēju vai likviditātes pozīciju.

Iestādes riska profils vienmēr ir **daudzšķautņains** un daudzi riska faktori ir **savstarpēji saistīti**.

Konsekventa un godīga pieeja

- **Daudzas horizontālās analīzes** tiek veiktas, gatavojot novērtējumus un lēmumus, lai nodrošinātu:
  - Papildu perspektīvas KUK
  - Atbalstu diskusijās par politiku un lēmumu pieņemšanas procesā

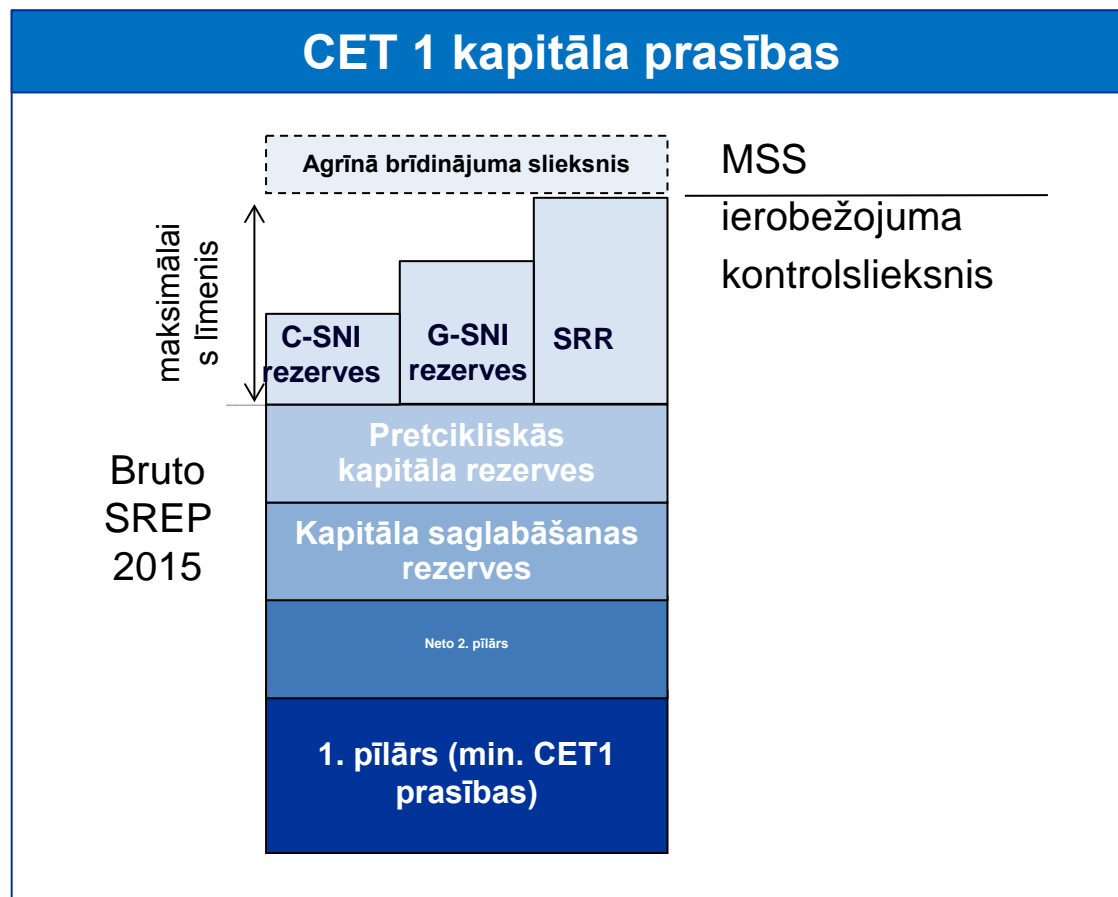
Pirmo reizi bija iespējams plašs salīdzinājums iestāžu starpā un transversālā analīze šādā lielā mērogā, kas ļāva **konsekventi** salīdzināt visas iestādes, tādējādi veicinot **integrētāku vienoto banku tirgu**.

Vispārējais SREP veido pamatu kapitāla un likviditātes pietiekamības novērtējumam un visu veidu uzraudzības pasākumiem trūkumu novēršanai

- Uzraudzības valdes pieņemtie SREP lēmumi (kam seko Padomes iebildumu neizteikšanas procedūra)
- SREP lēmumi ietver:
  - **Papildu pašu kapitāla prasības**
    - 2015. gadā tas izteikts kā papildu kapitāls virs CET1 rādītāja (papildus minimālajam CET1 rādītājam).
    - Ieteikums nodrošināt lineāru virzību uz pilna apjoma rādītāja sasniegšanu
  - **Speciāli konkrētajai iestādei noteiktas kvantitatīvas likviditātes prasības**
    - LCR virs regulējošajām prasībām
    - Ilgāki "izdzīvošanas periodi"
    - Pasākumi nacionālā līmenī
  - **Citi kvalitatīvi uzraudzības pasākumi**
    - Citi uzraudzības pasākumi, kas izriet no VUM Regulas 16. panta 2. punkta, ir, piemēram, uzņēmējdarbības ierobežošana vai sašaurināšana, prasība mazināt riskus un papildu vai biežākas pārskatu sniegšanas prasības.

SREP lēmumi – ar kapitālu saistītie pasākumi

Uzsvars uz MSS* (saskaņā ar EBI 2015. gada 18. decembra atzinumu)

- ✓ Gradācija: 1. pīlārs, neto 2. pīlārs, kapitāla rezerves
- ✓ 2015. gadā: 2. pīlāra prasības un CET1 kapitāla rezerves (pakāpeniska ieviešana)
- ✓ MSS aprēķinā jāņem vērā tikai tā CET1 kapitāla daļa, ko neizmanto 1. pīlāra un CET1 prasību izpildei

* Maksimālā sadalāmā summa:

gadījumos, kad netiek izpildīta apvienotā rezervju prasība (ARP), kas ir visu piemērojamo kapitāla rezervju summa, tiek noteikti obligāti peļņas sadales (piemēram, dividenžu, kupona maksājumu par pirmā līmeņa papildu kapitāla instrumentiem, darbinieku prēmiju) ierobežojumi. Ja banka neizpilda ARP, tai automātiski stājas spēkā aizliegums sadalīt lielāku daļu peļņas kā tā dēvētā maksimālā sadalāmā summa (MSS). MSS ir bankas sadalāmā peļņa, kas reizināta ar noteiktu faktoru, kas var būt no 0.6 līdz 0 atkarībā no tā, cik daudz CET1 kapitāla pietrūkst, lai izpildītu ARP.

SREP lēmumi – ar likviditāti saistītie pasākumi

Attiecībā uz uzraudzības likviditātes prasībām konkrētām iestādēm 2015. gadā:

- 01.10.2015. stājās spēkā LCR prasības
- Nosakot likviditāti, tiek ņemts vērā kvalitatīvs un kvantitatīvs novērtējums, t.sk. tādi aspekti kā:
  - finansējuma profils
  - izdzīvošanas periods
  - likvidie aktīvi
  - pieejamā īstermiņa tirgus dalībnieku finansējuma izmantošana

Konkrētu likviditātes pasākumu piemēri:

- ✓ noteikt LCR līmeni, kas augstāks par regulējošajām prasībām
- ✓ pieprasīt konkrētu minimālo izdzīvošanas periodu
- ✓ noteikt minimālo likvido aktīvu apjomu

SREP lēmumi – citi uzraudzības pasākumi

VUM regulas 16. panta 2. punkts

ECB piešķirtas šādas pilnvaras:

- (a) pieprasīt iestādēm turēt pašu kapitālu, kas pārsniedz kapitāla prasības;
- (b) pieprasīt pastiprināt pasākumus, procesus, mehānismus un stratēģijas;
- (c) pieprasīt iestādēm iesniegt plānu ar mērķi atjaunot atbilstību uzraudzības prasībām (...) un noteikt termiņu tā īstenošanai, (...);
- (d) pieprasīt iestādēm saviem aktīviem piemērot īpašu finansēšanas kārtību vai īpašu režīmu saistībā ar pašu kapitāla prasībām;
- (e) ierobežot vai sašaurināt iestāžu uzņēmējdarbību, operācijas vai tīklu vai pieprasīt atbrīvoties no darbībām, kuras rada pārmērīgu risku iestādes stabilitātei;
- (f) pieprasīt mazināt risku, kas saistīts ar iestāžu darbībām, pakalpojumiem un sistēmām;
- (g) pieprasīt iestādēm ierobežot mainīgo atlīdzību (...);
- (h) pieprasīt iestādēm izmantot tīro peļņu, lai stiprinātu pašu kapitālu;
- (i) ierobežot vai aizliegt iestādei veikt peļņas sadali akcionāriem, dalībniekiem vai pirmā līmeņa papildu kapitāla instrumentu turētājiem, ja aizliegums nerada iestādes saistību neizpildes gadījumu;
- (j) uzlikt papildu vai biežākas pārskatu sniegšanas prasības (...);
- (k) uzlikt īpašas likviditātes prasības, tostarp ierobežojumus termiņu nesakritībai starp aktīviem un saistībām;
- (l) pieprasīt papildu informāciju;
- (m) jebkurā brīdī atbrīvot no darba kredītiestāžu vadības struktūru locekļus.

Horizontālais dialogs ar nozari:

- ✓ Regulāras banku asociāciju un DG MS IV tikšanās
- ✓ Darbsemināri ar visām nozīmīgajām iestādēm

Sabiedrības informēšana:

- ✓ Publicētas "Banku uzraudzības vadlīnijas"
- ✓ Publicēta ECB nostāja (piemēram, par MSS, atlīdzību, utt.)
- ✓ Uzraudzības valdes priekšsēdētājas un priekšsēdētājas vietnieces runas
- ✓ Vēstules Parlamenta locekļiem, uzklašanās un viedokļu apmaiņa ar EP locekļiem

Nepārtraukts dialogs ar bankām:

- ✓ Uzraudzības pārbaudes programma
- ✓ Banku un KUK tikšanās (īpaši pirms SREP lēmumu pieņemšanas)
- ✓ SREP lēmumi (tiesības izteikt viedokli)

Bankām ir

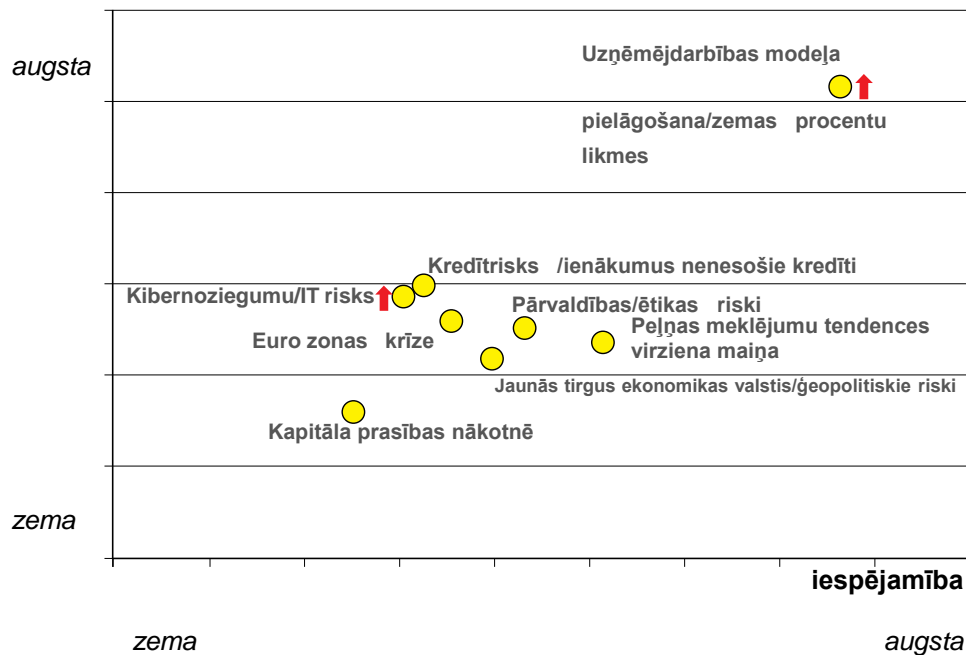
- ✓ nepieciešamā skaidrība, lai saprastu metodoloģiju un risku novērtējumu un lai varētu veikt pasākumus darbības uzlabošanai,
- ✓ nepieciešamā noteiktība, lai veiktu kapitāla plānošanu.

- 2015. gadā nozīmīgo iestāžu vispārējais risku līmenis nav samazinājies salīdzinājumā ar 2014. gadu
→ Banku sistēmā jāturpina uzturēt un dažos gadījumos jāpalielina kapitāla apjoms
- **Kopējās kapitāla prasības 2015.–2016. gadā palielinājās par 50 bāzes punktiem**
  - ✓ Bankas joprojām atgūstas no 2012. gada finanšu krīzes un joprojām sastopas ar riskiem un nelabvēlīgām norisēm. Šajā kontekstā salīdzinājumā ar 2015. gadu **2. pīlāra prasības vidēji pieauga par 30 bāzes punktiem.**
  - ✓ **Sistēmisko kapitāla rezervju pakāpeniska ieviešana** nosaka atlikušo kapitāla prasību pieaugumu (par **20 bāzes punktiem**).

Nozīmīgo iestāžu būtiskākie riski

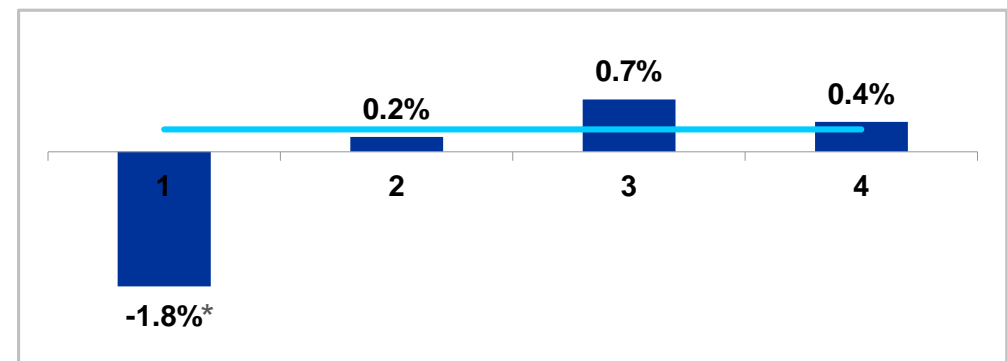
Galvenās bažas saistās ar Banku uzņēmējdarbības modeļa pielāgošanu zemu procentu likmju apstākļos

ietekme

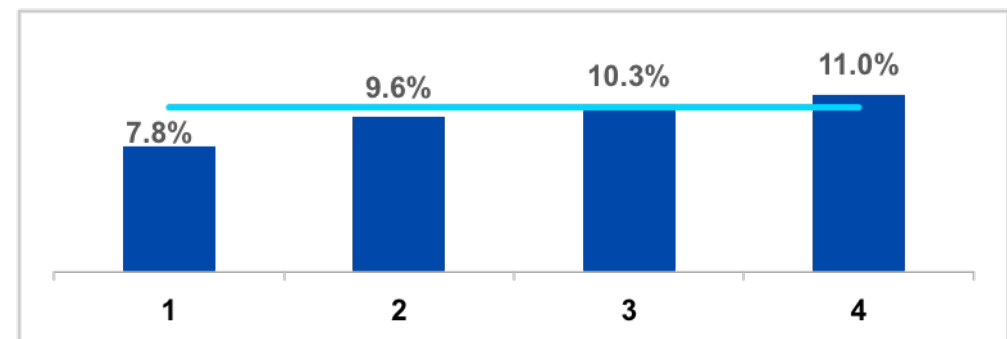

SREP 2015. gada rezultāti pēc kopējā punktu skaita

SREP vidējā ietekme uz CET1** (2015 sal. ar 2014)

Vidējās CET1 prasības 2015. gadā

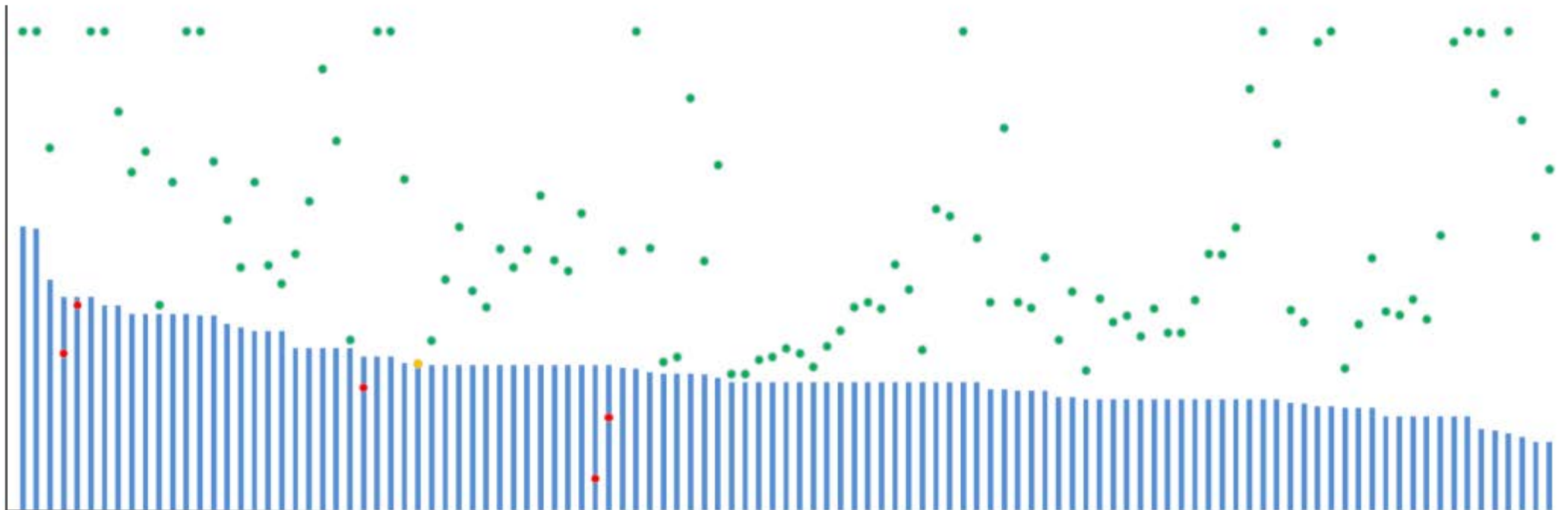

* Šajā grupā ļoti neliels skaits banku izraisa lielu svārstīgumu

** Izņemot sistēmiskā riska rezerves

Pašlaik vairumam nozīmīgo iestāžu kapitāla līmenis pārsniedz CET1 prasības un noteiktās kapitāla rezerves

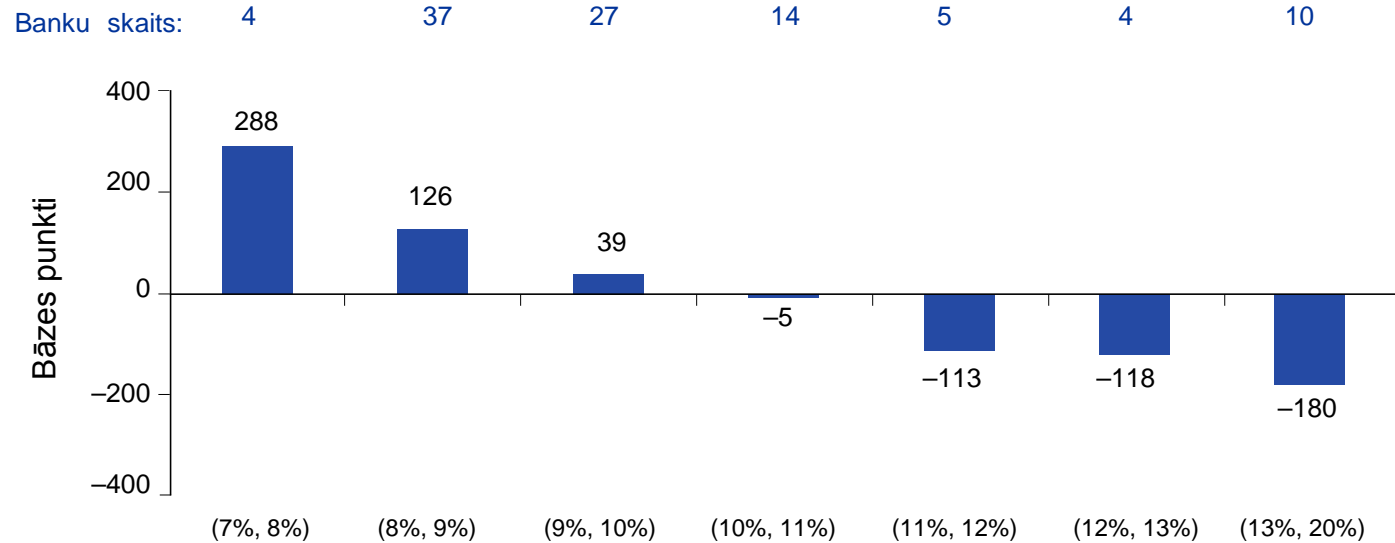
CET1 rādītāja prasības (pakāpeniska ieviešana 2016. gadā)
= 1. pīlārs + 2. pīlārs + kapitāla rezerves (bez agrīnā brīdinājuma sliekšņa (25 procentu punkti))

- Bankas, kuru CET1 apjoms pārsniedz CET1 prasības un agrīnā brīdinājuma sliekšni
- Bankas, kuru CET1 apjoms pārsniedz CET1 prasības, bet ir zemāks par agrīnā brīdinājuma sliekšni (25 procentu punkti)
- Bankas, kuru CET1 apjoms nesasniedz CET1 prasības

Piezīme. CET1 apjoms uzrādīts līdz noteiktai robežai vieglākai attēlošanai.

- Nozīmīgajām iestādēm noteikto SREP CET1 prasību* vidējais līmenis ir aptuveni 9.9%
- Nozīmīgajām iestādēm noteikto SREP CET1 prasību* mediāna ir aptuveni 9.7%
- SREP ietvaros 2015. gadā panākta SREP CET1 prasību saskaņošana, kā arī konsekvētākas un vairāk uz riskiem orientētas 2. pīlāra CET1 prasības

SREP CET1 prasību ietekmes sadalījums¹⁾ (2015 sal. ar 2014)

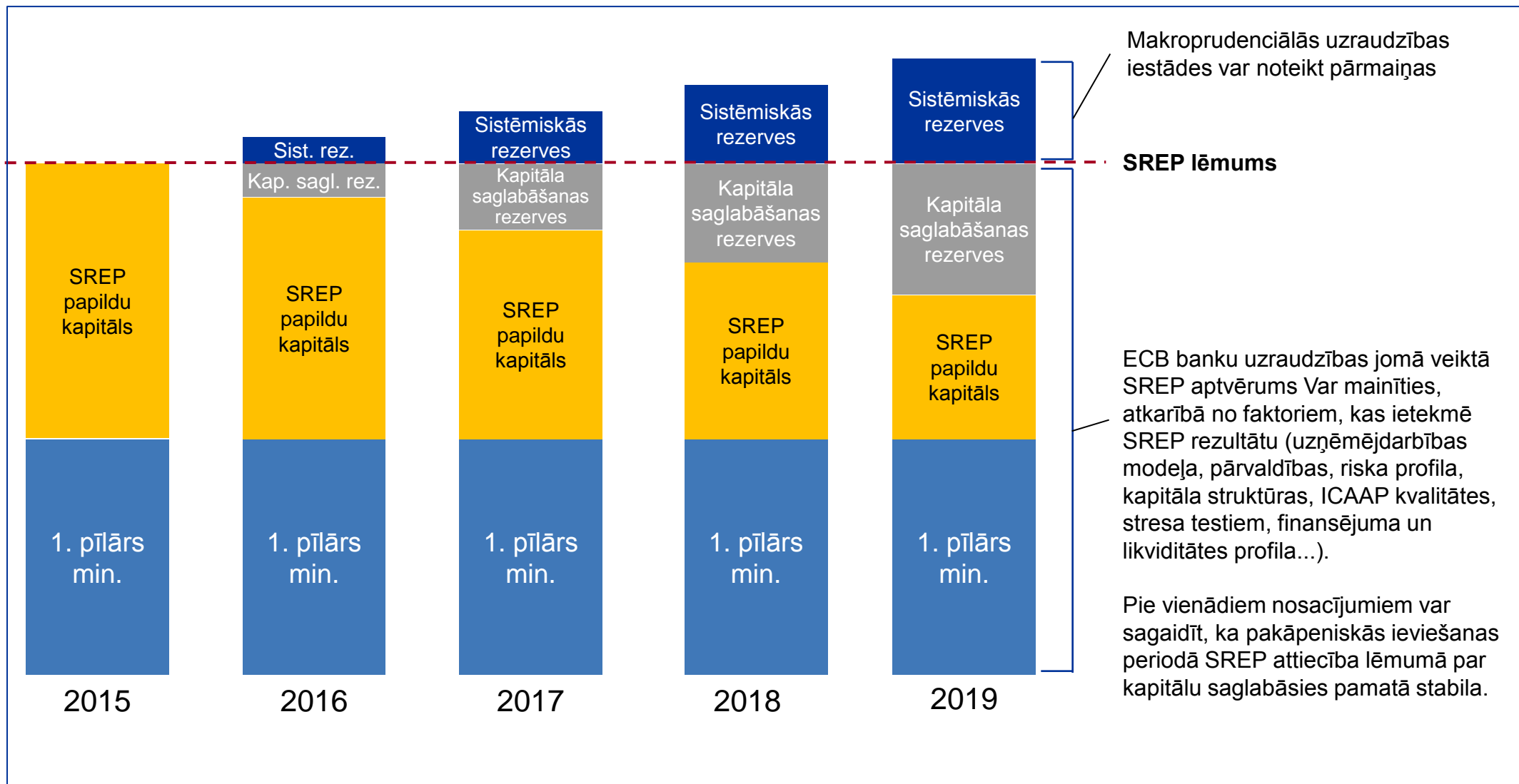

Intervāli: 2014. gada SREP visu ieviesto CET1 prasību grupas

¹⁾ Izņemot sistēmiskā riska rezerves

* Izņemot sistēmiskā riska rezerves

Pie vienādiem nosacījumiem 2015. gada SREP noteiktās 2. pīlāra prasības ietver arī norādes par nākotni. Īpaši tas attiecas uz kapitāla saglabāšanas rezervēm, kas tiks ieviestas līdz 2019. gadam un attiecīgi samazināsies 2. pīlāra prasības.

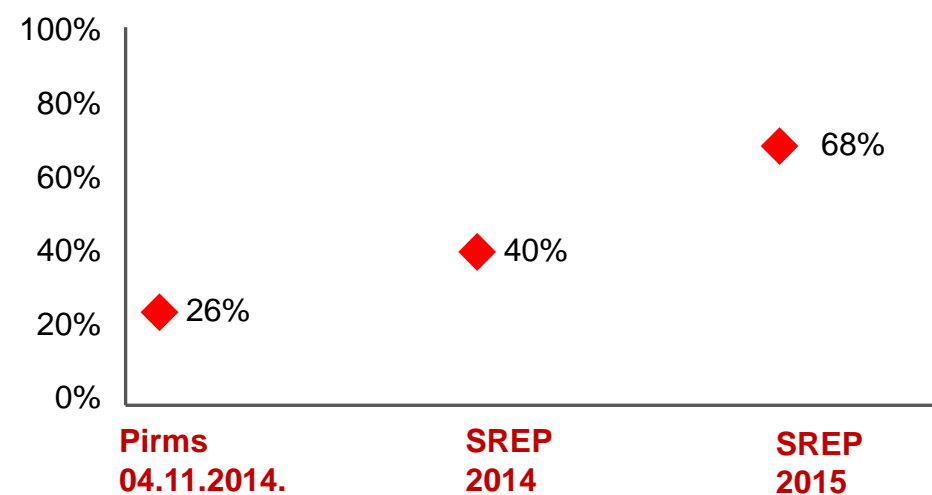

Neietver precikliskās rezerves un vienkāršībai apvieno trīs dažādās sistēmiskās rezerves vienā

Pirmo SREP ciklu izdevās efektīvi paveikt, veicinot vienlīdzīgus nosacījumus

- **levērojama harmonizācija**
  - Efektīvi izmantoti ierobežotie lēmumi
  - Spēcīgāka korelācija starp iestādes riska profilu un kapitāla prasībām
- **2016. gadā daži SREP metodoloģijas aspekti tiks pilnveidoti, piemēram**
  - Likviditātes un finansējuma risku novērtēšana
  - Saskaņotāka ICAAP novērtējuma sistēma
  - 2016. gada stresa testi sagatavošanas stadijā

Korelācija starp vērtējumu punktu skaitu un kapitāla prasībām

- **Laika gaitā SREP metodoloģija turpinās attīstīties, lai nodrošinātu atbilstošu banku darbības un risku monitorēšanu nākotnes perspektīvā.**